

REKENKAMER HEEMSTED E

Jaarverslag 2020

Heemstede, januari 2021

Samenstelling 2020:

Coos Appelman, voorzitter

Petra Richters, secretaris

Frans Crul, algemeen lid

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Algemeen.....	4
2.1	Taken en bevoegdheden	4
2.2	Opvolgonderzoek	4
3	Werkwijze.....	5
3.1	Vergaderingen	5
3.2	Onderzoeken	5
3.3	Samenwerking met andere rekenkamer(commissie)s	6
3.4	Communicatie	6
4	Onderzoeken in 2020	7
4.1	Onderzoek naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen	7
4.2	Opvolgonderzoek naar Participatie.....	7
5	Groslijst 2021.....	8
6	Financieel.....	8

1 Inleiding

Op 30 januari 2020 zijn drie nieuwe leden van de rekenkamer benoemd:

- Coos Appelman, voorzitter;
- Petra Richters, secretaris;
- Frans Crul, algemeen lid.

Het is voor het eerst dat in de gemeente Heemstede de rekenkamer geheel is samengesteld uit externe leden, dat wil zeggen leden die geen enkele politieke of bestuurlijke functie vervullen binnen de gemeente.

Voorafgaand aan de officiële benoeming eind januari 2020 is er op het gemeentehuis kennis gemaakt met een groot aantal raadsleden, de burgemeester, de gemeentesecretaris en leden van de griffie.

De eerste vergadering van de rekenkamer heeft nog in het gemeentehuis plaats kunnen vinden, daarna kwam de lockdown en zijn we overgegaan op digitaal vergaderen. Het digitaal vergaderen heeft, ondanks het gemis van het informele contact, de voortgang niet in de weg gestaan.

De rekenkamer heeft tot taak onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. De onderzoeken van de rekenkamer hebben als doel om de raad te adviseren over het gevoerde beleid. Bij de uitoefening van zijn controlerende functie gaat het voor de raad met name om de vragen: Hebben we bereikt wat we wilden? Hebben we gedaan wat we moesten doen? De rapporten van de rekenkamer zijn zodoende voor de raad een ondersteuning bij zijn controlerende functie.

In 2020 is onderzoek uitgevoerd naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen en is een opvolgonderzoek gestart naar Participatie (Burger aan zet). Met dit jaarverslag legt de rekenkamer verantwoording af over haar werkzaamheden in 2020. Het jaarverslag wordt ter kennisgeving aan de gemeenteraad en aan het college van B&W gestuurd. Het wordt onder de aandacht van de inwoners gebracht door plaatsing op de website van de gemeente en door een persbericht.

2 Algemeen

2.1 Taken en bevoegdheden

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente Heemstede belast met en verantwoordelijk voor de begeleiding en sturing van het onderzoek volgens de vastgestelde onderzoeksopzet. De rekenkamer bepaalt de onderwerpen die zij onderzoekt, formuleert de probleemstelling en stelt de onderzoeksopzet vast. De onderzoeksopzet wordt door de rekenkamer ter kennisname aan de raad toegestuurd. Voor de uitvoering van het onderzoek kunnen, met inachtneming van het beschikbare budget, externe personen of bureaus worden ingeschakeld.

De rekenkamer bestaat uit een voorzitter, secretaris en algemeen lid. De taken en bevoegdheden van de rekenkamer zijn beschreven in de Gemeentewet en de door de gemeenteraad vastgestelde Verordening Rekenkamer Heemstede (december 2019). In deze verordening is opgenomen dat de raad per onderzoek een burgerlid kan benoemen.

Voor het onderzoek naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen heeft zich een inwoner van de gemeente Heemstede met kennis van het onderwerp duurzaamheid en circulair gemeld, die actief een bijdrage wilde leveren aan het onderzoek. Omdat het onderzoek al was gestart, is er in overleg voor gekozen dat deze inwoner niet benoemd zou worden als burgerlid maar wel actief mee zou lezen en dat zijn feedback meegenomen wordt in het onderzoek.

2.2 Opvolgonderzoek

Het werk van de rekenkamer heeft zin en is effectief als conclusies en aanbevelingen uit haar onderzoeken invloed hebben op het beleid en de uitvoering daarvan in de gemeente. We noemen dat 'doorwerking'. De doorwerking wordt veelal getoetst door middel van een opvolgonderzoek.

De rekenkamer is in 2020 gestart met een opvolgonderzoek naar de doorwerking van het rapport uit 2016: "Participatie (Burger aan zet)".

3 Werkwijze

3.1 Vergaderingen

De rekenkamer vergadert zoveel als nodig en bespreekt de gemeentelijke actualiteit, de lopende onderzoeken en actualiseert de groslijst. De vergaderingen van de rekenkamer zijn besloten en vinden digitaal of in het raadhuis plaats.

De rekenkamer Heemstede is in 2020 elf keer bijeengewees. Daarnaast zijn er verschillende overleggen geweest met het onderzoeksbureau Berenschot in het kader van het in 2020 uitgevoerde onderzoek naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen.

3.2 Onderzoeken

De rekenkamer bepaalt zelf de onderwerpen voor haar onderzoeken. Suggesties voor onderwerpen voor onderzoek kunnen worden voorgedragen door de leden van de rekenkamer, raadsleden en inwoners van de gemeente Heemstede. Deze aangedragen onderwerpen worden opgenomen in een groslijst van potentiële onderzoeken.

Eénmaal per jaar inventariseert de rekenkamer bij de raadsfracties de mogelijke onderwerpen. Op basis van de groslijst en een toetsingskader op basis van maatschappelijke relevantie, aanwezige risico's en toekomstig nut stelt de rekenkamer in december het onderzoeksplan voor het volgende jaar vast en legt dit -als onderdeel van het jaarverslag- ter kennisneming voor aan de raad.

De rekenkamer voert per jaar minimaal één onderzoek en minimaal één opvolgonderzoek naar een door haar eerder uitgebracht onderzoek uit.

De leden van de rekenkamer treden wisselend op als projectleider van een onderzoek. De projectleider formuleert vervolgens een onderzoeksopdracht. Die opdracht bestaat uit een startdocument en de onderzoeksvragen. Alvorens de rekenkamer het startdocument met de onderzoeksvragen definitief vaststelt, wordt deze met een vertegenwoordiging van de raad besproken. Na vaststelling door de rekenkamer wordt de onderzoeksopdracht ter kennisneming aan de raad gezonden.

De uitvoering van een onderzoek duurt gemiddeld 3-4 maanden. Daarbij komen dan nog de voorbereiding (circa 2 maanden) en de afrondende werkzaamheden (circa 2 maanden). In totaal dus circa 7 maanden doorlooptijd. Per onderzoek wordt een tijdsplanning gemaakt.

Globaal zijn de volgende stappen te onderkennen:

- Startbijeenkomst;
- Tussenrapportage(s);
- Oplevering conceptonderzoeksrapport;
- Vaststellen conceptonderzoeksrapport;
- Ambtelijk wederhoor;
- Vaststellen onderzoeksrapport;

- Concepteindrapport;
- Bestuurlijk wederhoor;
- Vaststellen eindrapport;
- Aanbieding aan raad / raadscommissie;
- Bespreken met raad / raadscommissie;
- Nazorg.

3.3 Samenwerking met andere rekenkamer(commissie)s

De rekenkamer is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). De NVRK heeft tot doel kennis en ervaring uit te wisselen. Door deze uitwisseling kunnen de leden met goed en onafhankelijk onderzoek bijdragen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. De NVRK houdt jaarlijks een algemene ledenvergadering en een congres. De rekenkamer Heemstede heeft op 26 juni 2020 de digitale Algemene Ledenvergadering bijgewoond.

De rekenkamer is tevens lid van de regionale NVRK-kring Kennemerland. In 2020 is de kring Kennemerland niet bijeengewoond.

3.4 Communicatie

Hoewel de rekenkamer in eerste instantie dient om de raad in haar kader stellende en controlerende functie te ondersteunen, rekent de rekenkamer het college van B&W, het ambtelijk apparaat en de inwoners van Heemstede ook tot haar doelgroepen.

De communicatie met het college van B&W bestaat met name uit het bestuurlijk wederhoor op het onderzoeksrapport. Na ambtelijk wederhoor om te controleren of de feiten kloppen, wordt aan het college van B&W gevraagd om haar visie op het rapport te geven.

Communicatie met de raad bestaat uit het bespreken van het startdocument en het onderzoeksrapport met aanbevelingen en reactie op bestuurlijk wederhoor. Nadat de ambtelijke en bestuurlijke reacties zijn verwerkt, biedt de rekenkamer het eindrapport aan de gemeenteraad aan. Daarbij doet de rekenkamer het aanbod om indien gewenst een toelichting te geven op het onderzoek en eventuele vragen te beantwoorden.

De inwoners van Heemstede worden geïnformeerd door het rapport op de gemeentelijke website te plaatsen en er wordt een persbericht uitgebracht.

Op 16 juli 2020 is een persmoment met de rekenkamer georganiseerd. De leden van de rekenkamer hebben een interview gegeven aan de lokale pers wat heeft geresulteerd in de publicatie van een artikel in het Haarlems Dagblad en een drietal Heemstedse huis aan huis bladen. De rekenkamer heeft tijdens dat interview van de gelegenheid gebruik gemaakt om de inwoners op te roepen om mogelijke onderwerpen aan te dragen.

De rekenkamer heeft haar eigen pagina op de website van de gemeente Heemstede: <https://gemeentebestuur.heemstede.nl/Rekenkamer>. Op deze website zijn onder andere recente onderzoeken, jaarverslagen en het onderzoeksprotocol te vinden.

4 Onderzoeken in 2020

4.1 Onderzoek naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen

Duurzaamheid is een actueel en relevant thema voor de gemeente Heemstede. Om de gestelde doelen te bereiken, wordt regionale samenwerking gezocht, is een plan gemaakt om de hoeveelheid restafval te verlagen en is er een focus op groen afgesproken. Daarnaast is er een uitvoeringsprogramma voor duurzaamheid opgesteld. In dit programma zijn 30 projecten opgenomen. De rekenkamer vraagt zich af hoe doelmatig en doeltreffend het geformuleerde beleid op het gebied van duurzaamheid is. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt: 'Slaagt de gemeente Heemstede erin om haar doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te verwezenlijken'.

Het eindrapport geeft onder meer:

1. Duidelijkheid of er gestuurd wordt op duurzaamheid;
2. Duidelijkheid of er echt is gekeken naar resultaten en zo ja waar dat al dan niet toe heeft geleid.

Op basis van de resultaten en conclusies uit het onderzoek zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Ontwikkel een routekaart waarin de tussenstappen en -doelen worden uitgewerkt die leiden tot realisatie van de lange termijn doelstellingen;
2. Investeer in monitoring en sturingsinformatie zodat voor alle betrokkenen inzichtelijk is in hoeverre de gemeente "op koers ligt";
3. Versterk het programmamanagement en stel daarvoor aanvullend budget en menskracht beschikbaar;
4. Behoud en versterk de samenwerking met partners.

Op 26 november 2020 is het onderzoeksrapport met conclusies en aanbevelingen voor bestuurlijk wederhoor naar het college van B&W gestuurd. Het college kan zich vinden in de aanbevelingen van de rekenkamer en er zijn eerste stappen gezet die bijdragen aan de verbetering van sturing op duurzaamheidsdoelstellingen. De opgestelde rapportage, conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer sluiten aan bij de ingeslagen weg en ziet het college als steun en versterking van de ingezette koers. Naar verwachting wordt het onderzoeksrapport in januari 2021 besproken met de commissie Middelen en de raad.

4.2 Opvolgonderzoek naar Participatie

In 2016 is het rapport "Participatie (Burger aan zet)" gepubliceerd. De rekenkamer onderzoekt thans of en zo ja in hoeverre de gemeente gevolg heeft gegeven aan de in dat rapport gedane aanbevelingen en suggesties. Onderkend is dat participatie als zodanig een permanente bron van discussie is tussen raad en college, maar de te beantwoorden vraag is waar dat in concrete zin toe heeft geleid.

Naar verwachting verschijnt het opvolgonderzoek in het 1^e kwartaal van 2021.

5 Groslijst 2021

De rekenkamer inventariseert onderwerpen die mogelijk voor onderzoek in aanmerking kunnen komen, in de zogenaamde groslijst, en actualiseert deze lijst elke jaar.

De groslijst 2021 is als volgt:

- Plein 1;
- Toegankelijkheid;
- Samenwerking handhaving/politie;
- Woonbeleid (urgentieverklaringen);
- Corona maatregelen;
- Bereikbaarheid;
- Jeugdzorg;
- Kwaliteit begroting;
- Besteding Eneco opbrengst (ex ante onderzoek);
- Cultuurbeleid;
- Kwaliteit besluitvorming;
- Regionale pers;
- Aanbestedingstrajecten;
- Winkelvisie.

In 2021 start de rekenkamer een onderzoek naar Jeugdzorg.

6 Financieel

De rekenkamer beschikt over een eigen budget dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad via de begroting. De algemene rekenregel in Nederland is dat dit budget €1 per inwoner is. Voor Heemstede komt dit neer op ongeveer €27.000,- per jaar. Voor 2020 is het budget vastgesteld op € 32.900.

Hieronder worden de uitgaven verantwoord:

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Vershil
Vergoeding voorzitter, secretaris en raadsleden	6500	6514	-14
Contributies en lidmaatschappen	400	380	20
Onderzoek	26.000	16.500	9.500
Totaal	32.900	23.394	9.506